

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยเรื่องการใช้กลวิธีในการสื่อสารเพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟัง-พูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยพายัพ มีรายละเอียดในการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การดำเนินการทดลอง และเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยพายัพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาภาษาอังกฤษ 2 (AE102) ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 15 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 2 ประเภท ประกอบด้วย

2.1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการสอนที่เน้นการใช้กลวิธีในการสื่อสาร จำนวน 6 แผน แผนละ 2 คาบ คาบละ 1 ชั่วโมง 30 นาที รวมทั้งหมด 12 คาบ มีขั้นตอนในการสร้างแผนการสอนดังต่อไปนี้

2.1.1 ศึกษาจุดประสงค์รายวิชา ภาษาอังกฤษ 2 (AE102) เพื่อเป็นแนวทางในการเลือกเนื้อหาที่สนองตอบ ต่อจุดประสงค์ และเป็นประโยชน์แก่ผู้เรียน

2.1.2 ศึกษาและเลือกเนื้อหาประเภทบทสนทนาที่ส่งเสริมการใช้กลวิธีในการสื่อสาร เช่น การถามคำถามและแสดงความคิดเห็น การขอและให้ความกระจ่าง การขอความร่วมมือจากคู่สนทนา เป็นต้น โดยเลือกจากหนังสือ Reward 1 & 2, Nice Talking with you, English 191 และกิจกรรม ฟัง-พูดจาก Internet ดังปรากฏในตาราง 3

ตาราง 3 เนื้อหาของบทเรียนในแผนการสอน

ลำดับที่ แผนการสอน	เนื้อหา	จำนวน คาบ
1	Follow – up Questions and Comments	2
2	Description / Circumlocution	2
3	Turn – Taking and Back-Channel Cues	2
4	Asking & Giving Clarification and Time- Gaining	2
5	Exemplification	2
6	All Communication Strategies Discussion on a problem	2

2.1.3 นำเนื้อหาและกลวิธีเหล่านั้นมาสร้างแผนการสอนกลวิธีในการสื่อสาร จำนวน 6 แผน แผนละ 2 คาบ คาบละ 1 ชั่วโมง 30 นาที แผนการสอนแต่ละแผนประกอบด้วย ขั้นตอนการสอนทักษะพูดของ Byrne ดังต่อไปนี้

1. ขั้นนำเสนอเนื้อหา (Presentation Stage) ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้ดำเนินการสอนด้วยตนเองได้สร้างความตระหนักในเรื่องความสำคัญของการฟัง-พูดภาษาอังกฤษ และการใช้กลวิธีในการสื่อสาร โดยการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาที่ผู้เรียนประสบขณะที่สื่อสารกับชาวต่างชาติ และวิธีการที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหาเหล่านั้น หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำเสนอกลวิธีในการสื่อสารแต่ละประเภท โดยการอธิบายและยกตัวอย่างการใช้กลวิธีเหล่านั้น หรือโดยการเปิดเครื่องบันทึกเสียงการสนทนา หรือเครื่องฉายวิดิทัศน์บทสนทนาที่ประกอบด้วยการใช้กลวิธีในการสื่อสารในรูปแบบต่างๆ และให้ผู้เรียนสังเกต และบันทึกกลวิธีในการสื่อสารต่างๆ ที่ผู้สนทนานำมาใช้ในการแก้ปัญหาหรือทำให้การสื่อสารมีความหมาย และประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ขั้นการฝึก (Practice Stage) ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้กำหนดกิจกรรม เช่น เกมใบ้คำ เกมทายปัญหา บทสนทนาที่ไม่สมบูรณ์ และเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้มีทิศทางนำไปสู่การใช้กลวิธีในการสื่อสารเป้าหมาย และผู้วิจัยฝึกให้ผู้เรียนใช้กลวิธีต่างๆ ร่วมกับเพื่อน โดยทำกิจกรรม ตามที่ผู้วิจัยกำหนด เพื่อให้คุ้นเคยกับการใช้กลวิธีนั้นๆ

3. ขั้นการใช้ภาษา (Production Stage) ผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมและทำการใช้กลวิธีในการสื่อสารด้วยตนเอง โดยทำกิจกรรมคู่หรือกิจกรรมกลุ่มขึ้นอยู่กับลักษณะของกลวิธีแต่ละชนิด โดยผู้วิจัยเป็นผู้แนะนำหรือให้คำปรึกษา และเปิดโอกาสให้เรียนนำความรู้ทางภาษามาใช้ได้อย่างเสรี

2.1.4 สร้างแผนการสอนจำนวน 2 แผน แผนละ 2 คาบ และ นำแผนการสอนที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง หลังจากนั้นจึงนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการสอนภาษาอังกฤษ (ดังมีรายนามในภาคผนวก ก หน้า 66) ตรวจสอบความถูกต้องและแก้ไขปรับปรุงเกี่ยวกับขั้นตอนของกิจกรรมต่างๆ

2.1.5 นำแผนการสอนซึ่งทั้ง 2 แผน ไปทดลองสอนนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยพายัพที่ลงทะเบียนเรียนวิชาภาษาอังกฤษซึ่งมีความสามารถคล้ายคลึงกับกลุ่มทดลองเพื่อหาข้อบกพร่อง และทดสอบระยะเวลาที่เหมาะสมในการใช้แผนการสอน และเป็นแนวทางในการเขียนแผนการสอนที่เหลือต่อไป

2.1.6 ดำเนินการเขียนแผนการสอนที่เหลือ แล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง หลังจากนั้นจึงนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการสอนภาษาอังกฤษ ตรวจสอบความถูกต้องและแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะในการเขียนแผนการสอน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้มี 2 ประเภทคือ

2.2.1 แบบวัดความสามารถในการฟัง-พูดภาษาอังกฤษโดยวิธีการสอบสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล ซึ่งใช้ประเมินความสามารถในการ ฟัง-พูดภาษาอังกฤษของผู้เรียน ก่อนและหลังได้รับการสอน มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้คือ

1. ศึกษาคำอธิบายรายวิชา จุดประสงค์ และเนื้อหา
2. นำเนื้อหาที่ได้มาสร้างแบบวัดความสามารถในการฟัง-พูดภาษาอังกฤษ

ซึ่งอยู่ในรูปของการสนทนาและเป็นคำถามปลายเปิดที่ผู้วิจัยได้กำหนดขึ้นมาจำนวน 10 ข้อ โดยคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์เกี่ยวข้องกับความสนใจของผู้เรียน ความคิดเห็นของผู้เรียนเกี่ยวกับยาเสพติด ทัศนคติที่มีต่อวิชาภาษาอังกฤษ และเป้าหมายในอนาคต

3. นำแบบวัดความสามารถในการฟัง-พูดภาษาอังกฤษไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาอังกฤษตรวจสอบความถูกต้องและให้คำแนะนำในเรื่องหลักเกณฑ์ ตลอดจนการใช้ภาษาและนำมาปรับปรุงแก้ไข

4. นำแบบวัดความสามารถในการฟัง-พูดภาษาอังกฤษดังกล่าวไปสัมภาษณ์

ผู้เรียน เพื่อประเมินความสามารถในการฟัง-พูดภาษาอังกฤษของผู้เรียนก่อนการสอน

5. หลังจากนั้นได้ปรับเปลี่ยนคำศัพท์และภาษาที่ใช้ในแต่ละคำถามเพื่อป้องกันมิให้ผู้เรียนท่องจำคำถาม แต่ก็ยังคงวัตถุประสงค์เดิมไว้ เพราะต้องนำไปประเมินความสามารถในการฟัง-พูดภาษาอังกฤษ ของผู้เรียนหลังการสอนอีกครั้งหนึ่ง

ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดความสามารถในการฟัง-พูดภาษาอังกฤษของผู้เรียน เป็นการ สัมภาษณ์เพื่อให้คะแนนตามความสามารถในการฟัง-พูดภาษาอังกฤษที่ปรับมาจากการให้คะแนน ตามแบบทดสอบของ Israeli Exam (อ้างใน สมบัติ สิริคงคาสกุล, 2539) และ Willkims (1972) โดย เปรียบเทียบก่อนและหลังการสอน และพิจารณาถึงองค์ประกอบ 3 ประการ อันได้แก่ ความ สามารถในการฟังและการ ได้ตอบ ความถูกต้องของการ ใช้ภาษา และความคล่องในการใช้ภาษา โดยมีคะแนนองค์ประกอบละ 10 คะแนน รวมเป็น 30 คะแนน โดยแบ่งระดับการให้คะแนนความ สามารถในการฟัง-พูด แต่ละองค์ประกอบออกเป็น 5 ระดับ ดังมีรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 4 เกณฑ์การประเมินความสามารถในการฟัง-พูดภาษาอังกฤษ

เกณฑ์	ระดับที่ 1	ระดับที่ 2	ระดับที่ 3	ระดับที่ 4	ระดับที่ 5
รวม 30 คะแนน	1-2 คะแนน	3-4 คะแนน	5-6 คะแนน	7-8 คะแนน	9-10 คะแนน
ความสามารถในการฟังและการโต้ตอบ (10 คะแนน)	ฟังและสามารถโต้ตอบได้น้อยมาก มีข้อผิดพลาดมากจนไม่สามารถเข้าใจได้เลย ครูต้องพูดซ้ำหลาย ๆ ครั้ง	ฟังและสามารถโต้ตอบได้บ้าง มีข้อผิดพลาดมากจนเกือบจะไม่สามารถเข้าใจได้เลย ครูต้องพูดซ้ำ	ฟังและสามารถโต้ตอบได้บ้างแต่ยังมีข้อผิดพลาดอยู่มากแต่สามารถเข้าใจได้ ครูอาจพูดซ้ำเป็นบางครั้ง	ฟังและสามารถโต้ตอบได้ตรงประเด็นเกือบทั้งหมด มีข้อผิดพลาดบ้างเล็กน้อย แต่สามารถเข้าใจได้ดี ครูไม่ต้องพูดซ้ำ	ฟังและสามารถโต้ตอบได้ถูกต้องชัดเจนทุกประเด็นให้รายละเอียดได้ดีมาก สามารถเข้าใจได้ดีเยี่ยม
ความถูกต้องของการใช้ภาษา (10 คะแนน)	มีการพูดหรือพูดน้อยมากจนไม่สามารถเข้าใจได้	ใช้คำศัพท์ได้ถูกต้อง และมีข้อผิดพลาดเกิดขึ้นในการใช้โครงสร้างไวยากรณ์พื้นฐาน และมีการพูดออกเสียงที่แสดงให้เห็นถึงสำเนียงภาษาแม่ของผู้พูดอย่างเด่นชัด	มีการใช้คำศัพท์ในวงจำกัด มีข้อผิดพลาดในการใช้โครงสร้างไวยากรณ์อย่างเด่นชัดและมีการพูดออกเสียงที่แสดงถึงสำเนียงของภาษาแม่ปะปนเล็กน้อย	มีการใช้คำศัพท์ในระดับที่กว้างขึ้น แต่ยังคงใช้โครงสร้างไวยากรณ์ผิดบ้างในบางโอกาส และมีการพูดออกเสียงที่แสดงถึงสำเนียงของภาษาแม่ปะปนเล็กน้อย	มีการใช้คำศัพท์ในวงกว้างได้ถูกต้องและเหมาะสม ไม่มีข้อผิดพลาดในการใช้โครงสร้างไวยากรณ์อย่างเด่นชัด และมีสำเนียงการพูดที่เหมือนเจ้าของภาษาหรือมีสำเนียงของภาษาแม่ปะปนน้อยมาก
ความคล่องของการใช้ภาษา (10 คะแนน)	ไม่สามารถพูดสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจได้เลย	หยุดพูดบ่อยครั้ง และพูดสั้นๆ และบางครั้งยากต่อความเข้าใจ	สามารถพูดสื่อสารความคิดได้ แต่ยังคงพูดสั้นๆ และหยุดเว้นช่วงการพูดในบางครั้ง	สามารถพูดสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพแต่เป็นการสนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูลในระยะสั้น	สามารถพูดได้เข้าใจง่ายและเกิดประสิทธิภาพในการสื่อสารและมีการสนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูลในระยะยาว

ในการสร้างแบบประเมินความสามารถในการฟัง-พูดภาษาอังกฤษ นั้นผู้วิจัยได้นำเกณฑ์ต่าง ๆ มาสร้างในรูปแบบของตาราง ซึ่งแบ่งออกเป็นหัวข้อสำหรับการประเมินและมีช่องให้ผู้วิจัยใส่คะแนน (ดังปรากฏในภาคผนวก ค หน้า 128)

2.2.2 แบบสังเกตการใช้กลวิธีในการสื่อสาร

ผู้วิจัยศึกษาแนวความคิดในการสร้างแบบสังเกตการใช้กลวิธีในการสื่อสารจาก Paribakht (1985) Willems, (1987) Quing (1990) และนำความคิดนั้นมาสร้างแบบสังเกตการใช้กลวิธีในการสื่อสารในลักษณะของตารางซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ประกอบด้วยช่องรายการชื่อ-นามสกุลของนักเรียน

ตอนที่ 2 ประกอบด้วยตารางรายการกลวิธีในการสื่อสาร 7 ประเภท ซึ่งเป็นกลวิธีในการสื่อสารที่ใช้ในการสอนกับกลุ่มทดลองในงานวิจัยนี้ได้แก่ กลวิธีการตั้งคำถามและแสดงความคิดเห็น (Follow-up Questions and Comments) กลวิธีแลกเปลี่ยนโอกาส (Turn-Taking) กลวิธีแสดงความเข้าใจหรือเห็นด้วย (Back-Channel Cues) กลวิธีการบรรยายและการพูดอ้อมค้อม (Description/Circumlocution) กลวิธีขอความร่วมมือจากคู่สนทนา (Cooperative Strategies / Appeals for Assistance) ซึ่งแยกย่อยเป็นกลวิธีขอและให้ความกระจ่าง (Asking for and Giving Clarification) กลวิธีการให้ตัวอย่าง (Exemplification) กลวิธีขอเพิ่มเวลาในการคิด (Stalling or Time-Gaining) และแต่ละรายการจะมีช่องบันทึกความถี่และรวมความถี่ของแต่ละกลวิธีในการสื่อสาร (ดังปรากฏในภาคผนวก ง หน้า 132)

3. การดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล

รูปแบบของการวิจัย

รูปแบบของการวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียว (One-Group Pretest-Posttest Design) มีรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 5 รูปแบบการทดลอง

กลุ่มทดลอง	ทดสอบก่อนทดลอง	ทดลอง	ทดสอบหลังทดลอง
กลุ่มทดลอง	T1 T3	X	T2 T4

ความหมายของสัญลักษณ์

กลุ่มทดลอง หมายถึง กลุ่มทดลองซึ่งเรียนด้วยการสอนกลวิธีในการสื่อสาร

T1 หมายถึง การวัดความสามารถในการฟัง-พูดภาษาอังกฤษโดยการสัมภาษณ์ ก่อนการทดลอง

T2 หมายถึง การวัดความสามารถในการฟัง-พูดภาษาอังกฤษโดยการสัมภาษณ์ หลังการทดลอง

X หมายถึง การสอนโดยใช้กลวิธีในการสื่อสาร

T3 หมายถึง การวัดการใช้กลวิธีในการสื่อสารก่อนการทดลอง

T4 หมายถึง การวัดกลวิธีในการสื่อสารหลังการทดลอง

ขั้นตอนการดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล มีดังต่อไปนี้

1. ก่อนดำเนินการสอน ผู้วิจัยชี้แจงรูปแบบการเรียนการสอนและวิธีการประเมินให้ ผู้เรียนทราบ หลังจากนั้นผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้เรียนเพื่อวัดความสามารถในการฟัง-พูดภาษาอังกฤษและ ทำการสังเกตการใช้กลวิธีในการสื่อสารของผู้เรียนในขณะที่ให้สัมภาษณ์

2. ผู้วิจัยดำเนินการสอนผู้เรียนซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้แผนการสอนในการสอน กลวิธีในการสื่อสาร จำนวน 6 แผน แผนละ 2 คาบ คาบละ 1 ชั่วโมง 30 นาทีในสัปดาห์ที่ 1 ถึง สัปดาห์ที่ 4 ตั้งแต่วันที่ 11 พฤศจิกายน ถึงวันที่ 6 ธันวาคม 2545

3. หลังจากดำเนินการสอนจนครบ 6 แผน ผู้วิจัยวัดความสามารถในการฟัง-พูดภาษา อังกฤษ และการใช้กลวิธีในการสื่อสารของผู้เรียน โดยการสัมภาษณ์อีกครั้ง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. การหาคุณภาพเครื่องมือ

สำหรับแบบวัดความสามารถในการฟัง-พูดภาษาอังกฤษนั้น ผู้วิจัยได้ให้อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและนำไปปรับปรุงแก้ไขเพื่อความ เหมาะสมทางด้านเนื้อหา

2. การวิเคราะห์เพื่อการวิจัย

ศึกษาความสามารถในการฟัง-พูด ภาษาอังกฤษและการใช้กลวิธีในการสื่อสารของผู้เรียน ก่อนและหลังได้รับการสอนโดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วย โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS for Windows